Taimin (Ingrid Söderblom) ja Eino Grönin (Johan Aspelin) rauhallinen ja kaihoisa tanssi on näytelmän avainkohtaus. Viimeistään tässä kohtaa koko katsomo hiljenee. KUVA: LINUS LINDHOLM

Nauru paljastaa kipupisteet

Den första dagen houkuttelee ovelasti katsojan pohtimaan yhteiskunnan arvoja ja epäkohtia. **Wasa Teaterin** tulkinnassa näyttelijät loistavat, etunenässä valovoimainen Ingrid Söderblom.

NADIA PAAVOLA
VAASA

TEATTERI

Komediaa katsovan yleisön reaktiot kertovat paljon.

Niistä voi päätellä, mitä aiheita pidetään yleisesti huvittavina tai mitkä repliikit ovat hauskoja. Ne voivat paljastaa myös hankalat aiheet: ne, joista kuuleminen on vaivaannuttavaa.

Anna Krogeruksen käsikirjoittamassa näytelmässä *Kuin ensimmäistä päivää* nauru johdattaa katsojat vaivihkaa kipeiden aiheiden äärelle. Draamakomedia sijoittuu vanhusten hoitokoti Lepolaan, joka ruotsinkielisessä käännöksessä *Den första dagen* on Vilan. Sen asukkaat ja henkilökunta elävät todeksi niitä tehostamiskäppyröitä, joita sotesuunnittelijat piirtävät. Keskiössä on viittäkymppiä lähestyvä Ritva, joka yrittää parhaansa mukaan tehdä paikasta vanhuksille kodin ja helpottaa myös työtovereidensa taakkaa. Oma elämäntilannekaan ei ole helpoimmasta päästä, ja arvattavasti Ritva uupuu.

Carola Sarén on Ritvana uskottava, ja hänestä on helppo pitää. Sarénin roolityössä on sopivasti särmää, mikä saa katsojan odottamaan, milloin Ritvan mitta vihdoin täyttyy.

Roolisuoritukset ovat kauttaaltaan mainioita, joskin naishahmoissa vaikuttaa olevan huomattavasti enemmän syvyyttä kuin miehissä. Miesten osa tuntuu olevan uusien teemojen esittely, jotta juoni edistyisi.

Jos näyttelijä unohtaa vuorosanansa ensi-illassa, vieläpä muutaman kerran, sen pitäisi olla lähes katastrofi. Mutta kun **Ingrid Söderblom** jää hakemaan seuraavaa repliikkiä, se ei haittaakaan. Pikemminkin se saa katsojan menemään yhä syvemmälle hänen roolihahmonsa Taimin ajatusmaailmaan. 87-vuotias Söderblom on uskomattoman valovoimainen näyttelijä, joka saa koko salin kuuntelemaan hiiskumatta jopa hiljaisimpia lauseitaan.

Toisessa näytöksessä taiten käytetyissä rauhallisissa kohtauksissa onkin koko näytelmän voima. Kun ensimmäisessä näytöksessä on tutustuttu hahmoihin naurun kautta, toisessa näytöksessä salissa on usein hiljaista. On päästy perimmäisten kysymysten äärelle.

Muuten hyvää rytmitystä rikkoo irralliseksi jäänyt joulupukkikohtaus ja hieman liian pitkiksi venyneet baarikohtauksen ja modernin tanssin osuus.

Sen sijaan neljännen seinän rikkominen viimeisessä kohtauksessa on todella tehokas lopetus. Hyvä näytelmä ei päästä katsojaa liian helpolla, vaan hahmojen kohtalot jäävät vaivaamaan vielä senkin jälkeen, kun näyttämö pimenee.

Näytelmän teemat – muun muassa maahanmuutto ja vanhustenhuollon epäkohdat – ovat edelleen ajankohtaisia.

Kymmenen vuotta sitten tekstin kirjoittamisen aikaan saattoi riittää, että asiat nostettiin pöydälle. Nyt aiheiden käsittely tuntuu hieman pinnalliselta: pelkän toteamisen ja kysymisen rinnalle kaipaisi vähän vastauksiakin. Toki kaikkea ei voi vaatia yhdeltä näytelmältä.

Sama näytelmä tuli yhtä aikaa Seinäjoen kaupunginteatterin ohjelmistoon suomenkielisenä. Ruotsinkielinen esitys on ensimmäinen laatuaan, ja käännös on onnistunut.

Huumori, lämpö ja haikeus välittyvät sujuvasta dialogista mainiosti, vaikka ei puhuisikaan äidinkielenään ruotsia.

FAKTA

Den första dagen

- Käsikirjoitus Anna Krogerus, ruotsinkielinen käännös Anna Simberg. Ruotsinkielinen kantaesitys.
- Ohjaus Åsa Salvesen.
- Lavastus Markus Tsokkinen, puvustus Tyra Therman, maskeeraus Fia Derghokasia, äänisuunnittelu Dennis Lindén, valosuunnittelu Tobias Lönnqvist, koreografia AnnatuuliSaine.
- Rooleissa: Carola Sarén, Ulf Johansson, Birgitta Schoultz-Ekblad, Ingrid Söderblom, Tove Qvickström, Lina Ekblad, Johan Aspelin, Markus Lytts, Jan-Christian Söderholm, David Robertson, Yirim Diop ja Lydia Backman.
- Ensi-ilta 20.1. Esitysaika 3.3. saakka Wasa Teaterin suurella näyttämöllä.